

Szerkesztőség

Arad, Acsoy-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazás szerin

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Májusi tanulság.

Május első napjaiban a tavasz, a munka ragyogó ünnepén rosszkedvű emberek masiroztak a butorokkal megrakott stráfkocsik mögött. Lépten-nyomon ilyen szomorú menettel találkozunk még ma is az ember Arad uccáin. Kispolgári háztartások kulisszáinak fonákja him-lomos összevisszaságban vonult a fevirágozott autók és kocsik között az új, kisebb és drágább lakások felé. A későn érkezett és a szokásos reparációkkal még jobban elrontott lakástörvény megbolygatta a lakók és háziurak viszonylagos nyugalma és olyan zavaros helyzetet teremtett, hogy abból hetekig tartó lótas-futás, tanácskozás után is csak költözködés árán lehetett kigazodni. Nagyon sok esetben azonban a pereskedés labirintusába került a bonyodalmas lakásügy, amely Isten tudja mikor fog végződni — előreláthatólag ugyancsak költözködéssel.

És május elsején előálltak a stráfkocsik, hogy az új lakástörvény gyakorlati alkalmazásának „kezdeti nehézségein” átsegítsék azokat, akikről az új törvény elfeledkezett, vagy mostohán gondoskodott. A városi polgárság vállal a közterhek súlya már kisebezte és a fájó, nyílt sebek minden újabb kis nyomást százszorososan éreznek. A lakás gondok és az ezzel kapcsolatos házbérgondok már tulterhelt embereket sujtanak és az erősen próbára tett kis existenciák egymásután roppannak össze a gondok alatt. Erdélyben, Aradon a május elseje nem volt az a vidám és gondtalan ünnep, mint a nyugati kulturálmokban. A tavasz szent mámorai nem tomboltak, még csak nem is ébredtek ezen az első, liiszeres májusi éjszakán. Nálunk, a költözködéstől feldukk lakásokban álmatlanul forgóidtak a családapák és a májusi házbér gondjaival vívtak sziszifuszi küzdelmet. Nálunk mámor, öröm és vidámság helyett a korbácsos, kegyetlen gondok tobzódtak május hó első napján. Szomorú ünnep volt: költözködéssel és házbérgondokkal.

Hangosan vádol a tanulság: törvény-szurrogátumokkal nem lehet Romániában a lakáskérdést elintézni. Különösen nem oly módon, ahogyan ez a lakbértörvény készült. A kormány intenciója ebben az ügyben csak az lehet, hogy a lakók és háztulajdonosok egymáshoz való viszonyát úgy szabályozza, hogy azzal mindkét fél meg legyen elégedve. Ez pedig csak egy módon lehetséges: ha a kormány mielőtt egy ilyen fontos és a lakosság minden rétegére súlyosan kiható törvényjavaslat kidolgozásához fog, kérje ki elsősorban az érdekelt véleményét. Romániában ugy a lakók, mint a háziurak szervezetebe tömörültek és ezek az erkölcsi testületek hivatottak arra, hogy az egymás közötti differenciák megoldására megfelelő platformot találjanak. Az államhatalomnak ezekben az ügyekben alig lehet más szerepe, mint a pártatlan döntőbírónak, aki a két fél érdekeit igazságosan összeegyezteti. Most egy teljes esztendő áll a kormány rendelkezésére, hogy ebbe a szerepébe kitünően beleélje magát.

Május 6-ra hívták össze Aradmegye tanácsát.

A belügyminiszter táviratban rendelte el az alakuló ülés megtartását.

(Arad, május 2.) Beszámoltunk arról, hogy a megyei tanács április 30-ikára kitűzött alakuló ülése elmaradt, mert a hivatalból kinevezett tanácsstagok névsorát a minisztérium későn küldte le az aradi prefekturának. Petrutiu Áron megyei főjegyző táviratilag új terminus kitűzését kérte és ma délelőtt már megérkezett a belügyminisztérium távirati rendelkezése, amelyben május 6-ikára, vasárnap délelőtt tíz órára tűzte ki az alakuló ülést. A mai délelőtt folyamán már széjjel is küldötték a meghívókat, amelyek a következő tárgysorozatot tartalmazzák.

1. Ülés megnyitása. 2. Névsorolvasás. 3. A mandátumok igazolása, érdemtelenség vagy képtelenség kimondása. 4. Az eskü letétele.

5. Elnökség megválasztása. (Egy elnök, két al-elnök, két titkár és két kvestor.) 6. Az öt specialis bizottság és mind egyik részére egy előadó megválasztása. (Bizottságok: közigazgatási, közmunkaügyi, gazdasági, tanügyi és kultur, egészségügyi és népjóléti-bizottság. 7. Hét tanács tag megválasztása a városi tanácsba való delegálásra. 8. Egy tanács tag megválasztása a lakásrekviráló bizottságba. 9. Egy tanács tag megválasztása a Mezőgazdasági Kamarába. 10. Egy tanács tag megválasztása a katonai sorozó-bizottságba. 11. Két tanács tag kiküldése az egészségügyi-bizottságba. 12. Két tanács tag delegálása a kulturpalota felügyelő-bizottságba. 13. Az ülés bezárása.

Teljes erővel lángola harc Alba-Iulia körül

A kormány erélyes intézkedései. — Tatarescu miniszter Erdélyben. Csütörtökön mennek Maninék a gyűlés színhelyére. — A csendőrpáncosnok is Erdélybe utazott.

A nemzet-parasztpárt aradi vezetéi gyalog mennek Alba-Iuliára.

(Az Aradi Közlöny, bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantui ma illetékes helyen szerzett értesülése alapján közli, hogy a kormány a legteljesebb nyugalommal tekint a vasárnapi események elé, annál is inkább, mert a rend fenntartása érdekében szigorú rendszabályokat léptettek életbe és minden körülmények között meg fogják őrizni a rendet és nyugalmat. A kormány tagjai ma délben minisztertanácsot tartottak, első ízben a miniszterelnökség új székhelyén, a Stirbey-palotában. A minisztertanácsban Bratianu Vintila kormányelnök elnököl és részt vettek Duca, Stelian-Popescu, Lupu és Argetoianu miniszterek, akik referáltak a germanesti-i és doroesesti-i véres konfliktusról. Az ügyet a bírói fórumok vizsgálták felül a felelősség és a bűnösség megállapítása végett. A közigazgatási fórumok felelősségét külön bizottság fogja felülvizsgálni. Ezután a május 10-iki egyesülési ünnep programját állapították meg. Lupu dr. közmunkaügyi miniszter az általa most meglátogatott besszarábiai szövetséghez virágzó helyzetéről számolt be. Stelian-Popescu igazságügyminiszter felolvasta az államügyészség jelentését a cluj-i Egyesült Bank ügyében. A jelentés szerint a bank 150 milliónyi passzívájából 40 milliót a környékbeli parasztság vesztett. A bank könyveiből azt is megállapították, hogy egy millió 700.000 lejjel támogatott a pénzügyet több erdélyi kisebbségi lapot románellenes propagandájában. Az ügyészség megteszi az intézkedéseket az érdekelt lapok ellen. A minisztertanács üdvözölte Inculiet besszarábiai minisztert a chismanai ünnepség sikeres lebonyolításáért és az ott tapasztalt miniszteri rendért. A minisztertanács ezután folyó ügyeket intézett el s az alba-iuliai gyűlés kérdésével nem foglalkozott. Ezzel szemben a Politica értesülése szerint Duca belügyminiszter és Madgearu, a nemzet-parasztpárt főtitkára a kongresszus kérdésében a belügyminisztériumban ma hosszas megbeszélést folytattak.

A Dimineata szerint Bratianu kormányelnök Duca, Tatarescu és Franasovici miniszterekkel tegnap tárgyalt a kongresszus ügyében, majd ezután magához kérte Davidoglu csendőrtábornokot is. A kiszivárgott hírek szerint a miniszteri értekezlet elhatározta, hogy az alba-iuliai nagygyűlés megtartását a kormány nem akadályozza meg. Tatarescu és Davidoglu tegnap este Erdélybe utaztak. Tatarescu Nagyenyeden szállt ki a vonatból és autón végigjárta Alsó-Fehérmegyét, főleg Alba-Iulia környékét. Tatarescu ma este érkezik Clujra, ahova közigazgatási tanácskozásra hívta meg a megyei prefektusokat, Davidoglu Oradea-Mare (Nagyváradra) utazott és onnan holnap érkezik Clujra, hogy részt vegyen a Tatarescu elnöklete alatt folyó értekezleten.

A kongresszust illetőleg a nemzet-parasztpárt részéről is nagyban folynak az előkészületek. Erdély városaiból érkezett jelentések szerint a kongresszusra hatalmas tömegek vonulnak fel és a nemzet-parasztpárt híveinek nagyrésze már a tegnapi nap folyamán gyalogszerrel indult meg Alba-Iulia felé. Az aradi és aradmegyei nemzet-parasztpárt vezető tagjai is erősen készülődnek a kongresszusra. Értesülésünk szerint Aradról és a megyéből több ezer ember indul el holnap reggel Alba-Iuliára és ez az óriási tömeg szintén gyalog teszi meg a közel kétszáz kilométeres utat. Érdekes, hogy az aradi pártvezetőség több tagjai is — közöttük Hotoran Victor dr. aradi ügyvéd — gyalog zárándokolnak el az országos nagygyűlésre, amelynek eredményeképp biztosra remélik a párt uralomra jutását. Maniu Gyula különben ma a fővárosba érkezett és értekezletet tartott párti vezérlőbizottságának tagjaival. A pártvezetőség csütörtökön utazik Erdélybe. A jövő vasárnapi bucaresti-i gyűlésen az ilfov megyei vezetőség képviseli a pártelnökséget.

A Dreptatea mai számában egy cikk jelent meg, amely éles támadást intéz a kormány ellen és kifejti, hogy az oradeai zavargások kormánya

agent provokátorokkal akarja reputációját megőrizni. Minden áron arra törekszik a kormány. — írja a cikk. — hogy az alba-lunai nagygyűlést megakadályozza és csapatokat von össze a kongresszus színhelye köré, úgy, hogy az egész megye kinézése már is olyan, mintha háború készülődne. A katonaságon kívül nagyszámú csendőrséget is koncentráltak, amely erélyes eszközökkel

igyekezik megakadályozni a kongresszus megtartását. Állítólag kormányutasításra a kongresszusra utazók vagonjait holtvágányra eresztik, a gyűlés rendezőit letartóztatják, hogy ezáltal tarthassák távol a tömegeket a gyűléstől. A lap közlése a fővárosban óriási feltűnést keltett és úgy vélik, hogy a Dreptatea izgató hangja következtében Románia rendkívüli események küszöbén áll

Tömeges csődkérelem az aradi Egyesült Bank ellen.

Az aradi törvényszék a napokban dönt a kérelmek ügyében. — Szabadlábra kerülnek a pénztézet letartóztatott igazgatói.

(Arad, május 2.) A megbukott aradi Egyesült Bank R.-T. ügyében mára újabb, komoly fordulat állott be, amely alighanem erőteljes lökést ad a pénztézet teljes összeroppanásának. Mint ismeretes, a bank ellen nemrégiben két csődkérelmet nyújtottak be és pedig az ineni (borosjenői) Brancovici-liceum igazgatósága, valamint S. Frateanu sebisi (borossebisi) postamester részéről. A csődkérelmek ügyével ma foglalkozott az aradi törvényszék Ornstein-csöd tanácsa, döntésre azonban nem került sor, mert az egyik kérelmező, Frateanu postamester, a felszámoló bizottság által általánosan folyósított, egyelőre nyolc százalékos részleges kielégítés következtében csődkérelmét visszavonta. A csőd tárgyalás elnapolásához azonban egy másik, sokkalta súlyosabb körülmény is járult. A mai napon ugyanis újabb és ezúttal tömeges csődkérelem érkezett a törvényszékhez a bank türelmetlen betétesei részéről, akik közül Deutsch Miksa aradi kereskedelmi ügynökség 250.000 lej, Schwartz Izó 1769 lej, Endre Frida 54.000 lej, özv. Endre Gézáné 12.044 lej, Endre Satina 88.563 lej, Vajda Árpád 242.500 lej, Örs Pálné 64.038 lej, özv. Endre Gézáné 626.000 lej, Lengyel Julia 320

dollár, Örs Pálné 1047 dollár betét és elmaradt kamatai, Örs Pál aradi fakereskedő pedig a pénztézetnél letétbe helyezett 2000 svájci frank erejéig kért csődöt a pénztézet ellen. A csődkérelmeket a többi iratokhoz csatolták s az összevont csődügyben néhány napon belül már megtörténik a döntés.

Ezzel kapcsolatban írjuk meg, hogy a pénztézet két hónap óta vizsgálati fogságban lévő két igazgatója, Karton Aladár vezérigazgató és György Ignác igazgató ügyében rövidesen újabb, ezúttal már kedvező fordulat áll be. Értesülésünk szerint ugyanis Sotirescu vizsgálóbíró még a hét folyamán az ügyben befejezi a vizsgálatot s ezután már semmi akadály nem lesz annak, hogy a két igazgató szabadlábra kerüljön. Az ilyen irányban beadott kérelmet ugyanis a vizsgálóbíró legutóbb azzal az indoklással utasította el, hogy a vizsgálat még nem nyert befejezést. Minthogy pedig ez a gátló körülmény rövidesen megszűnik, valószínű, hogy a vizsgálóbíró továbbra nem fogja ellenezni a szabadlábra helyezést s a két igazgató legkésőbb tíz napon belül elhagyhatja az aradi ügyészség fogházát.

Az aradi járásbíró nagy feltűnést keltő állásfoglalása a kilakoltatások ügyében.

A bíróság nem ad jogsegélyt a jogerős felmondások érvényesítéséhez. — Újabb zavar a lakásfronton, amelyben csak a végrehajtási utasítás teremthet végleges rendet.

(Arad, május 2.) A kilakoltatások körül támadt általános tájékozatlanság tekintetében bizonyára nagy feltűnést keltett az aradi járásbíró érdekes állásfoglalása, amely szerint a kilakoltatások nagy részében nem ad jogsegélyt azok végrehajtásához, ami annyit jelent, hogy mindössze néhány lakó kivételével a lakók jelentős része továbbra is megmaradhat eddig elfoglalt lakásában. A minden oldalról elhangzott panasz következtében ugyanis az aradi járásbíró bírói kara tegnap délelőtt Zih József táblabíró elnökelete alatt újabb értekezletet tartott s ennek folyamán arra a meglepő álláspontra helyezkedett, hogy csak azokban a kilakoltatási ügyekben ad jogsegélyt a kilakoltatásokhoz, amely ügyekben a felperes, tehát a háztulajdonos, a Cudalbu-féle törvény 36-ik szakasza alapján „keresettel” fordult a bírósághoz a kilakoltatás céljából és a járásbíró ilyen kereset alapján rendelte el a kilakoltatást. Ha tehát nem ez az eset áll fenn, vagyis a háztulajdonos akár közjegyző útján, akár bírói uton él a felmondás jogával és az alperes ellenmondása, vagy kifogásai folytán került az ügy bírói elbírálás alá, akár kimondotta a bíróság a kilakoltatást, akár nem, az alperes viszont akár elfogadja, akár nem a járásbíró döntését, őt nem lehet kilakoltatni. A bírói értekezlet ugyanis a most életbe léptetett törvény kilakoltatásra vonatkozó utasítását így magyarázza s ezért volt kénytelen a 36-ik szakasz utolsó bekezdése alapján foglalni állást a kérdésben. Természetes azonban, hogy ez a döntés nem vonatkozik a 34-ik szakaszban meghatározott esetekre, mert abban az esetben, ha az évi házbér a 4000 lejt meg nem haladja, a kilakoltatást a járásbíró feltétlenül elrendeli. Ilyen esetben ugyanis a járásbíró, mint végső fórum dönt s bár felfolyamodásnak helye van, ez nincs felfüggesztő hatállyal az ítélet végrehajtására nézve. Tehát az ilyen ügyekben hozott ítéletek alapján el kell rendelni a kilakoltatást.

A járásbíró mindenesetre szenzációs

elvi jelentőségű állásfoglalása, tehát azt jelenti, hogy Aradon a kilakoltatott lakók mintegy nyolcvan-kilencven százaléka, még az esetben is, ha ítélet volna ellene, továbbra is megmaradhat lakásában, annál is inkább, mert a háztulajdonosok legnagyobb része nem keresetet indított a Cudalbu-féle törvény alapján, hanem közjegyzői, vagy bírói felmondást vett igénybe, illetve a még életben lévő polgári perrendtartás alapján ellenmondással élt. A járásbíró döntése ilyenformán felette kedvező az eddig még ki nem költözött lakókra nézve, azonban nincs kizárva, hogy ez csak újabb komplikációkra fog vezetni, mert igen sok, már kiköltözködött lakó azért nem tudja elfoglalni új lakását, mert onnan a régi lakó a bírói határozat értelmében most még kevésbé hajlandó kiköltözködni. A járásbíró állásfoglalása tekintetében mindenesetre érdeklődünk a háztulajdonosok szindikátusánál is, ahol a döntést illetően meg vannak győződve arról, hogy a határozat mindössze pár napos haladékot jelent, amennyiben az új törvény végrehajtási utasítása — amely valószínűleg még a hét folyamán megérkezik — megváltoztatja a helyzetet s elrendeli a hozott ítéletek végrehajtását. E tekintetben a szindikátus — mint értesülünk — az igazságügyminisztériumnál már lépéseket is tett és reméli, hogy még legkésőbb május 10-ikéig fordulat áll elő a kérdésben. Amennyiben azonban a remélt miniszteri intézkedés elmaradna, úgy a háztulajdonosok felfolyamodást nyújtanak be a törvényszékhez és a felsőbb fórum előtt igyekeznek majd bebizonyítani a járásbírói döntés tarthatatlanságát. Ezzel kapcsolatban írjuk meg egyébként, hogy az aradi törvényszék harmadik szekciójának dr. Tamás tanácsa ma a lakók részéről a járásbíró által hozott kilakoltatási határozat ellen benyújtott felfolyamodások ügyével foglalkozott. Mindössze két ügy került tárgyalásra, döntésre azonban egy esetben sem került sor. Özv. Macsinik Demeterné Pop Gergely elleni

A bőrkiütések

A Kadum-kenőcs a szökeket száritia és eltünteti, ezérszées, sima bőrt csinál. Fenséges minden viszketésére és bőrgyulladás ellen. Sok szenvedést elkerülünk idejében használva a Kadum-kenőcsöt ekzema, szökek, orbáncz, rüh, kiütések, horzsolások, hemoroidok, var, sümöcs ellen.

ügyét szünetelőbe tették, mert a felek egyike sem jelent meg a tárgyaláson, míg Valerin Imre Tóth István elleni ügyében a felek eskü alatti kihallgatását rendelte el a törvényszék. A második szekció dr. Fikker-tanácsa csüörtörtökön újabb hasonló felfolyamodások ügyében tart tárgyalást.

Eigázolt aradi rendőrtiszt.

Autók és biciklik karambolja Aradon.

(Arad, május 2.) Ma délelőtt folyamán két automobil és kerékpár-karambol volt Aradon és az egyik súlyos balesettel végződött. A Mocioni (Orczy) utcában az Ar. 738. jelzésű automobil elütötte Dragici sziguranca-komiszárt, aki kerékpáron igyekezett a liget felé. Az összeütközés olyan heves volt, hogy Dragicit hatalmas ivben dobta az ut szélére, ahol eszméletlenül került el. A kerékpár teljesen összezúzódott. A mentők, megérkeztek a helyszínre és a komiszárt, aki közben magához tért, beszállították a közkórházba. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. — A másik karambol ma délben történt a Marasesti (Kossuth) utcán, az Inke-féle bodega előtt. Az Ar. 19 jelzésű autó nagy gyorsasággal robogott a főtér felé és épen akkor ért a Greceanu (Perényi) utcához, amikor ottan kerékpárjával kifordult Blaga Péter. Az autót nem lehetett lefékezni és megtörtént az összeütközés. A fiatal ember a járdára esett és a kerékpár összegömbölyve került az autó alá. Pillanatok múlva hatalmas tömeg gyülekezett a karambol színhelyén. Szerencsére Blaga Péternek nem történt komolyabb sérülése. A rendőrség megindította a nyomozást.

Bíróság dönt az aradi Ipar-és Népbank nyugdíjváltásában

A felszámoló pénztézet tisztviselőinek pere az aradi járásbíró előtt.

(Arad, május 2.) Az aradi járásbíróson Costa dr. járásbíró tegnap foglalkozott az összeroppanó Aradi Ipar-és Népbank tisztviselőinek több mint ötmillió nyugdíj-váltás perével. Mint ismeretes, ugyanis, a bank több tisztviselője az aradi iparhatóság előtt pert tett folyamatba a felszámoló bizottság ellen és nyugdíjmegváltás címén hétmillió végkielégítést kért, amit az iparhatóság nemrégiben legnagyobb részben meg is ítélte. A felszámoló-bizottság nevében azonban dr. Fischer Jenő ügyvéd perorvoslással élt részben a járásbírósnál, részben pedig meglebbezte a határozatot a belügyminiszterhez, annál is inkább, mert a miniszter egy hasonló esetben megállapította, hogy az új közigazgatási törvény értelmében az iparhatóság nem jogosult a munkaadó és alkalmazott bérvizonyában dönteni, mert az új törvény teljesen kivette a közigazgatási hatóságok kezéből ezt a bírói funkciót. A felebbezésre időközben már válasz is érkezett, amennyiben a minisztérium az iratok felküldését kérte. Ez azonban némi nehézségbe ütközik, mert az összes erre vonatkozó iratokat Fischer dr. kérelme folytán a járásbírósnál tették át. A mostani járásbírósi tárgyaláson az alperes képviselője újabban kérte, hogy a bíróság utasítsa el a keresetet illetéklenség címén, minthogy az iparhatóságok bírói funkciója megszűnt s így már nem állott jogában az ügyben dönteni. Ezzel ellentétben a banktisztviselők képviselője az iparhatósági döntés jóváhagyását kérte. Costa dr. járásbíró erre úgy határozott, hogy az ügyet előbb alaposan át tanulmányozza és döntését csak egy későbbi időpontban közli. Erre előreláthatólag a jövő hét elején már sor is kerül.

Megvonták az aradi tüdőkörház állami támogatását. Az egészségügyi minisztérium beszüntette az eddig adott szubvenciót.

(Arad, május 2.) Aradváros vezetősége minden évben kért és kapott is 500.000—700.000 lejig terjedő szubvenciót az egészségügyi minisztériumtól az aradi tüdőszanatórium részére. Az idén is kérte a város ezt a hozzájárulást és Angel István dr. polgármester Bucurestiben léte alkalmával több ízben személyesen is eljárta ebben a kérdésben. Annál nagyobb meglepetést okozott az a miniszteri leirat, amely ma délelőtt érkezett meg az aradi városi főorvosi hivatalhoz. Ebben a minisztérium kategorikusan kimondja, hogy az aradi tüdőszanatórium részére ezidén nem ad szubvenciót.

A miniszteri értesítés nyomán dr. Cucu Vazul Aradváros főorvosa nyomban érlelyes memorandumot intézett az egészségügyi minisztériumhoz s ebben kifejtette azt, hogy amikor az állam 19 millió lej szubvenciót ad

egy tuberkulózis-lekiúzdására alakult magán-társaságnak, mennyivel inkább kell adnia segílyt egy városi tüdőszanatórium számára, annál is inkább, miután a törvény erre kötelezi is. Miután a szubvenció megvonásával a tüdőszanatórium csak a bélyegeladásokból befolyó jövedelmére lesz utalva s igen nagy terheket jelentene Aradvárosára nézve, a főorvos kéri a minisztériumot, változtassa meg a szubvencióra vonatkozó határozatát és adja meg a tüdőszanatórium részére továbbra is azt a segílyt, amit eddig megadott. Az államnak elsőrendű érdeke, — fejt ki a memorandum — hogy a hasonló közintézmények virágozzanak és ezért rendkívül fontos és igazságos, hogy ne vonja meg azoktól támogatását. Érdekeltek körökben feszült kíváncsisággal várják a minisztérium újabb döntését.

Az állampolgársági bizonyítványok kiváltása Aradon. Május 15-éig jelentkezniök kell azoknak, akik még nem vették ki bizonyítványukat.

(Arad, május 2.) Ma befejeződött az aradi városházán az állampolgársági bizonyítványok kiállításának. Ezzel egyidejűleg teljesen elkészült az új lajstrom is. Az állampolgársági hivatal ezzel kapcsolatosan megállapította, hogy Arad állampolgárainak egy tekintélyes része — számszerűen 3000—4000 ember — eddig még nem vette ki állampolgársági bizonyítványát. Miután a város most már véglegesen be akarja fejezni az állampolgársági

munkálatokat, újabb, végső terminust tűzött ki azok számára, akik még nem vették át bizonyítványukat. Az utolsó terminus május 15-ike és ezalatt az idő alatt mindenkinek meg kell jelennie az aradi városházán és kiváltania bizonyítványát, mert május 15-ike után már egyáltalán nem adják ki őket. A munkálatok befejezésével a város vezetősége most várja a beígért állampolgársági törvény revízióját, hogy mielőbb megejtse a pótlószámlásokat.

Kun Béla irányította a milánói bombamerényletet.

Budapesten letartóztatták a vörös diktátor pesti bűntársait. — Leleplezték a bolsevista vezér nagyszabású terveit. — Magyarország hivatalosan kikérte Kun Bélát Ausztriától.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Kun Béla letartóztatásának ügyével kapcsolatban több érdekes bonyodalom keletkezett. Tegnap a május 1-i ünnep alkalmával a bécsi kommunistapárt gyűlést tartott, amelyen mintegy hatezer ember jelent meg és egy a táblák felirataival, mint a szónokok beszédeikben követelték Kun Béla azonnali szabadonbocsátását.

Magyarország ragaszkodik Kun Béla kiadatásához.

Budapesti jelentések szerint Kun Béla kiadatása ügyében a magyar hatóságok ma megtették a döntő lépéseket. A budapesti ügyészség az Ausztria és Magyarország között fennálló viszonzossági szerződés alapján, a budapesti büntetőtörvényszék útján indítványt terjesztett elő a kiadatás iránt. A büntetőtörvényszék a gyakorlat alapján, közvetlenül az osztrák bünyügyi hatóságokat keresi meg, de valószínű, hogy az osztrák büntetőtörvényszék csak az osztrák igazságügyminiszter megkérdezése után dönthet. Az ügyvel kapcsolatban Sztrache budapesti főügyész hivatalos közlést adott ki, amely szerint Kun Béla kiadatása érdekében Efinov Grigor és Juckelsohn Isay ukrán katonatisztek, valamint Mildner Ferenc tüzérkapitány megöletése miatt indítványt terjesztett elő a törvényszéknek, amely táviratilag fordult a bécsi törvényszékhez, egyben Kun Béla feltétlen további fogvatartását kérve.

Letartóztatják Kun Béla bűntársait.

Schweinitzer rendőrtanácsos, aki tegnap Budapestre érkezett, jelentést tett arról, hogy Bécsben Schober rendőrfőnökkel folytatott hosszabb megbeszélést. A nyomozás eredményeiről hivatalos közlést nem adtak ki, de hír szerint pontos listát szerzett a rendőrtanácsos azokról, — nagyrészt Vági-pártiak — akikkel Kun Béla Budapestről összeköttetést tartott fenn. A budapesti nyomozás nagy titokban folyik és már eddig is több előállítás történt. Letartóztatott többek között két férfit és egy nőt, azzal a gyanúval terhelve, hogy futárszolgálatot teljesítettek Bécs és Budapest kö-

zött. Az egyik férfit állítólag azzal bízták meg Bécsben, hogy Budapesten új kommunista pártot szervezzen. Az előállítottak tagadnak, azonban terhelő bizonyítékok merültek fel ellenük. Tegnap a rendőrség három fiatalkoru Vági-párti munkást állított elő, akik május elsején a Zugligetben kommunista röpcédulákat osztogattak s a proletárdiktaturát dicsérték. A munkások nem voltak hajlandók megmondani, kik adták nekik a megbízást a röpiratok osztogatására.

Kun Béla részese a milánói bombamerényletnek.

Az esti bécsi jelentések szerint a nyomozás kiderítette, hogy Kun Béla akciója nemcsak Magyarország ellen irányult, hanem a juliusihoz hasonló forradalmat akart Bécsben rendezni. Azt tervezte, hogy négyezer kommunistával megtámadják a középületeket. Magyarországon nemcsak zavart akartak előidézni, hanem a kommunista uralmat visszaállítani, amit a lefoglalt iratok bizonyítanak, bár felemlítették, hogy Magyarország jelenlegi konzoidált viszonyai súlyos akadályt képeznek. Kiderült az is, hogy Kéri Pálnak, akit a Tisza-gyilkosságban való részvételért kötél általi halálra ítélték s aki jelenleg egy gráci kommunista lap munkatársa, aktív része volt a juliusi bécsi forradalomban. Az iratok másik szenzációja az, hogy kiderült Kun Béla részessége a milánói bombamerényletben, mert a kommunisták mindenáron meg akarták szabadulni Mussolinótól. A Stunde értesülése szerint a volt magyar népbiztos Németsország is kikéri, mert 1921-ben puccsot szervezett meg Középnémetsországban. Amennyiben kiadják Németsországnak, a kormány tuszként tartóztatja le Kunt a Donoc-vidéken letartóztatott német mérnökökért.

— Amerikai képviselő tragédiája. New-Yorkból jelentik: Thaddeus Sweet, az alsóház tagja, tegnap repülőgépen utazott haza Washingtonból. Utközben a gép lezuhant és Sweet meghalt. Ő volt az első tagja a kongresszusnak, aki repülőgépes utazásánál áldozott.

Létezik egy Shampoo, mely egy modern, fiatal leánynak friss, sportszerű és győzelembiztos megjelenéséhez képes az elragadóan szép keretet megadni, mert a haját selyempuhává és lazává teszi — ez a Shampoo egyedül csak az

ELIDA SHAMPOO

Aradi leány

mentő vallomása egy meghurcolt emberért

Ártatlan ember négyesztendő s kálváriája.

(Arad, május 2.) Egy fiatal aradi leány megdöbbentő és általános feltűnést keltő vallomása alapján egy ártatlanul meghurcolt embert mentett fel tegnap a timisoarai (temesvári) királyi tábla. Még 1924. tavaszán történt, hogy Comandinovici, a lugosi vasúti étterem akkori bérlője ellen feljelentést tett az ügyészségen az ottani sziguranca, hogy erkölcstelen merényletet követett el egy kis-köru leányalkalmazottja ellen. A vendégköt 1925-ben a lugosi törvényszék három esztendei fegyházra is ítélte. Az elítélt a timisoarai táblához fellebbezett az ítélet ellen és a felebbezési tárgyaláson a vádlott védője, Valeanu Aurél dr. lugosi ügyvéd, nemzeti-parasztpárti szenátor, rénrégénybe illő bejelentéseket tett és kérte a bizonyítás kiegészítését abban az irányban, hogy a leányka ellen nem az elítélt követett el merényletet, hanem a gyermek édesapja.

A nagy megdöbbenést keltő kijelentés után az ügyvéd elmondotta, hogy a leányka a lugosi törvényszéki tárgyalás után Aradra költözött, ahol egyik nővére egy itteni kereskedőnek felesége. A kisleány egy bizalmas órában elárulta nővérének, hogy a lugosi törvényszéken tett vallomása nem felel meg a valóságnak és hogy hamis esküje miatt állandó lelki furdalásokat érez. Meggyóna nővérének, hogy a bestiális merényletet édesapja követte el ellene. Az asszony elmondotta hugának, hogy amikor mint férjes asszony szüleinek látogatására hazament, édesapja őt is szerelmi ajánlataival ültözte, úgy, hogy kénytelen volt elmenekülni. Az asszony közölte urával a leányka vallomását és elhatározták, hogy feljelentést tesznek a beteges hajlamu apa ellen az aradi rendőrségen. Ez megtörtént és a rendőrség értesítette a lugosi vizsgálóbíró a leány vallomásáról, közben tanuk is jelentkeztek, akik bizonyították, hogy az állítólagos merénylet napján a vendéglős nem is tartózkodott Lugojon. A táblai fő tárgyalást tegnap tartották meg Timisoarán és kihallgatták a leánykát, a beidézett tanukat. A kihallgatások után a tanács visszavonult és rövid tárgyalás után Fehér Antal dr. elnök bejelentette, hogy a bíróság megváltoztatta az ítéletet és Comandinovicit a vád és következményei alól felmenté.

Irodalom és művészet
Traytler Endre: Sehogy.

A kritikus másodrendűségét a bírálendő művel szemben csak úgy tudom kihangsúlyozni, ha gondosan elkerülöm a könyvismertetőnek azt a generális hibáját, amely komoly ismertetés és bírálat helyett szubjektív forrásokból fakadó költeményt ad „kritika” ürügye alatt. Nem mondom, ezt a bővérű szubjektivitást nehéz leküzdenem akkor, amikor Traytler Endre első könyvéről írok, mert érzem a barátság korrumpáló hatását és nem könnyű feladat nagyképu szavak mögé rejteni azt a feltörő, ujjongó örömet, amely a „Sehogy” című novelláskönyv elolvasásakor rámrohant. Az író első könyve rendszerint zavaros, hogy ne mondjam: dadogó. A különféle irányok és hatások járszalagjain rángatott összevissza tévívázás. Traytler Pallas Atheneként izmosan, teljes jegyverzetben pattant ki Zeus atya homlokából. Nem lehet őt a kezdő, fiatal íróknak kijáró jóindulattal levállvergetni. Komolyan, figyelmesen kell mérlegelnünk hirtelen és frappirozó megjelenését az irodalmi porondon, ahol annyi sarlatán küzd egymással és az irodalom ellen.

Egy vékony kis füzet: néhány novella csak. Vagy talán nem is novellák ezek, inkább regényesszencia valamennyi, mert a képekkel, eseményekkel, mondanivalóval, fordulatokkal zsúfolt sorok hangosan kiáltoznak szélesebb, impozánsabb keretek után. Egy kissé duzzadtan, kemény, katonás, öntudatos dobantással masiroznak és szinte hipnotikus erővel követelik a figyelmet, az elismerést, a meghódolást. Gyors, lázas tempóban lihegi el a közölnivalót, mint aki rengeteg új dolgot tud és azt egyszerre akarja elmondani. Ezért olyan kompressz a stílusa, amely egészen eredeti formába igyekszik önteni a prózát. Sokan hibául rójják fel neki ezt a stilusbeli tömörséget, amely pedig az exhibíció frappáns szereplése. A rövid és helyesen pesszimiztikus Eötvös-jellemez:

„Mindenki egyfajta. Különbség: néhányan nem akarunk az lenni. És az ember, az evolúció lélekalakban földreceptent tévedése — ha a ma irambizonytalanságában elvhez, célhoz bármily uttörő és új, csak percekig is rögződik — konzervatív.

Semmiben lébeg a világszemléletünk s nem tudunk, nem akarunk — talán nem is vágyunk. — Sehogy.”

Igy, ilyen sürített modorban pattog ki Traytler Endre sokra hivatott tehetsége. Minden novella élén egy szóból álló, mindenkép kifejező cím, amely alatt elképesztően egyéni, de lebilincselően érdekes színek, meglátások, hangulatok rajzanak. De a dus kincsek között az öntudatos művész biztos keze teremti katonás rendet. Pedig néha ugyancsak nehéz a racionálisan erotikáját a jóízűs ráncba szedni. Traytler vakmerően ügyes keze le merészel nyulni az élet legtitkoltabb ősforrásáig s a kispolgári szemérem hónaalját csiklandozza. — Ezért a budapesti hatóságok, amelyek legszívesebben trencskóba öltöztetnék a milói Vénusz is, eljárást indítottak Traytler ellen szeméremértés miatt és elkobozták a könyvét. Az erdélyi irodalom nyeresége, hogy e remek kis novellák kiadóra találtak Aradon is. A csinosan kiállított kis könyv izléses címlapját Simonffy Aladár rajzolta, a nyomdatechnikai részért pedig a Hehs-Lovrov-céget illeti dícséret. (g. s.)

* Az aradi színház heti műsora. Csütörtök: Hattyu, vigjáték. (Földes Mihály operációja utáni első fellépte.) A prózaíró együttes bucsuja. B. bérlet.) Péntek: Farkas Lili, a cluji Magyar Színház szüdbrettprimadonnájának vendégfelléptével: Bob herceg, operett. C. bérlet.) Szombat: Farkas Lili vendégfellépte: Szép Heléna, operett. (A. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Farkas Lili vendégfellépte és a színház operettegyüttesének bucsuja: A legkisebbik Horváth-lány, operett. (Mérésékelt helyárrakkal.) 6 órakor: Dr. Szabó Juci, vigjáték. (Mérésékelt helyárrakkal.) Este 9 órakor: Farkas Lili vendégfelléptével és a színház operettegyüttesének bucsuja: Mesék az írógépről, operett. (Utolsó bérletnap. B. bérlet.)

* Az aradi színházi iroda hírel. Földes Mihályt nem kell bemutatni Arad közönségének. Az elmúlt esztendő prózasikerei közül számtalán füződik Földes Mihály nevéhez. Árva László és Ocskay brigadéros történelmi drámák fővárosi nivóju alakításai mellé méltán sorakoznak a vigjátékok könnyéd figurái is és ezek között első helyen áll Molnár Ferenc Hattyujának hercegi tanítója. Az operációja után először fellépő és egyben újabb operációja előtt bucsuzó Földes Mihály mindig különleges szint és karakterábrázolást ad alakjainak, amelyet a közönség igen jól ismer és számtalan esetben honorált is már. A bucsu meleg színházi estjének külön értéke, hogy azon fellépő Szendrey Mihály igazgató is a prózaegyüttes bucsuja keretében. Szendrey Jácint atyát mintázza, a női főszerep pedig Fekete Irén művészetében érik sikeres alakítássá. L. Kiss Mariska, E. Károly Klári és Jávor Alfréd visznek még hamisítatlan Molnár-alakokat a színpadra Földes Mihály holnapi, csütörtöki B) bérletben levő bucsuján. Pénteken C) bérletben kezdi meg Farkas Lili, az ismert aradi urileány, a cluji Magyar Színház szüdbrettprimadonnája háromnapos aradi vendégjátékát. Első nap a Bob hercegben vendégszerepel a Clujon arrivé lett Farkas Lili, aki hatalmasat fejlődött aradi fellépte óta. A Bob hercegben

talán füződik Földes Mihály nevéhez. Árva László és Ocskay brigadéros történelmi drámák fővárosi nivóju alakításai mellé méltán sorakoznak a vigjátékok könnyéd figurái is és ezek között első helyen áll Molnár Ferenc Hattyujának hercegi tanítója. Az operációja után először fellépő és egyben újabb operációja előtt bucsuzó Földes Mihály mindig különleges szint és karakterábrázolást ad alakjainak, amelyet a közönség igen jól ismer és számtalan esetben honorált is már. A bucsu meleg színházi estjének külön értéke, hogy azon fellépő Szendrey Mihály igazgató is a prózaegyüttes bucsuja keretében. Szendrey Jácint atyát mintázza, a női főszerep pedig Fekete Irén művészetében érik sikeres alakítássá. L. Kiss Mariska, E. Károly Klári és Jávor Alfréd visznek még hamisítatlan Molnár-alakokat a színpadra Földes Mihály holnapi, csütörtöki B) bérletben levő bucsuján. Pénteken C) bérletben kezdi meg Farkas Lili, az ismert aradi urileány, a cluji Magyar Színház szüdbrettprimadonnája háromnapos aradi vendégjátékát. Első nap a Bob hercegben vendégszerepel a Clujon arrivé lett Farkas Lili, aki hatalmasat fejlődött aradi fellépte óta. A Bob hercegben

Maggi minden konyhában!

Clujon egy csapásra maga felé fordította a figyelmet és a porlepte partitúrát egyszeriben felejtette Farkas Lili nagyszerű tánc- s énektudása és közvetlen kedvessége. Farkas Lili első fellépte C) bérletben megy. Szombaton B) bérletben Offenbach örökszép operettjében, a Szép Helénában folytatja vendégjátékát Farkas Lili. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárrak mellett a Legkisebbik Horváth-lány, megy vele, este pedig a Mesék az írógéprőlben bucsuzik Farkas Lili és vele együtt az operettegyüttes is. Vasárnap délután 6 órakor a két esztendő előtt forró sikert aratott Fodor László-vigjátékot: a Dr. Szabó Jucit tüzte műsorra az igazgatóság, amelynek főszerepében Betegh Béby nyújt kiváló vigjátékalakot. A Dr. Szabó Juci előadásának helyárai is mársékelték. Az aradi szintársulat május 6-án távozik Aradról és június 6-án tér ismét vissza. A színház igazgatósága közli, hogy a fentmaradt szelvények a visszatérés után a nyári szinkörben bármely előadásra érvényesek.

A BEN-HUR csodás volt?
A „Fehér rabszolganő” még gyönyörűbb!
Liane Haid
(a férfiak bálványja) alakítja a főszerepeket. **Vladimir Gaidarow**
(a nők szerelme).
Jön az Erzsébet mozgóba.

A KULISSZAK MESÉLIK.

Földes Mihály kitergetti az emlékezés lapjait.

A SZÍNHÁZ ÖREG SZABÓ BÁCSIJA: a könyvtáros a napokban porlepte szerepeket kerésgélt form a színházi bibliotékában: Molnár Ferenc Hattyujának szerepeit.

„Ez különleges alkalomra kelhet” — mondták. És valóban a Hattyu első próbáján a kis ajtónál Földes Mihály alakja tünt fel, ő volt a különleges alkalom. Homlokán fekete bandázs. Egyenesen elegáns. Mintha párbajhős lenne. Bal szemén fekete monokli. Még csak a raccsolás hiányzik. Pedig Földes Mihálynak távolról sincsenek ilyen nagyviri gesztusai. A megtestesült közvetlenség, melegség, mindenki feléje megy. Üdvözlik, tapogattják, kissé lefogyott — állapítják meg. Földes viszont mosolyogva mondja:

— De azért pusztá kézzel töröm ketté a patkót...

KÜLVÁROS. Egyszerű kis lakás. Itt tanvázik Földes Mihály. Ép öltözött, amikor fölkerestük. Ha meg is fogyott kissé — a muszkliai szenzációszak. A patkótörés igazán érthető. Közben a szoba egy sarkába mutat: fantasztikusabbnál fantasztikus tornaszerek. Aztán hozzátesszi:

— Ameddig lehetett, reggelenként futás a Marosparton. Csakis ennek köszönhetem, hogy most itt vagyok. Más szervezet aligha bírja ki azt, amit én kiálltam. És most ismét neki-menni: rémes!

Az asztalon album. Képek.
— Nézze ezeket. Oly jó a visszaemlékezés.

Valóban. Színházi Élet, 1918. január 13. Földes Mihály arcképe. Nagyobb kíséző cikk.

Dicséret és elismerés minden sorban. Aztán lapkritikák: aradiak, váradikak, szatmáriak, kolozsváriak. Dolovai nábob leánya, Aranyember, Árva László, Ocskay brigadéros. Bánk bán, Vengenkák. Egy kis vigjáték: Csitri. A partner a kis Gajzsinszky Irén. Ma: a nagy Zilahy Irén.

BÁNK BÁN! Nem éredekeltelen ideiktatni az akkori előadás színlapját:

1918. március 15-én:

BÁNK BÁN

Katona József szomorujátéka	5 felvonásban.
II. Endre magyar király	Barics Gyula
Gertrud királynő	Szász Anna
Ottó merániai herceg	Kertész Dezső
Bánk bán	Földes Mihály
Melinda	Csige Böske
Mikháál bán	Ungvári Miklós
Petur bán	Herold Ede
Miska bán	Olasz Lajos
Izidora	Szegő Lili

TERVEK? Jövő? Erre csak ennyit válaszolt Földes:

— Egyelőre egészség. Aztán megkezdődhet a munka ismét gőzerővel. A jövő héten újból megyek Pestre, a műtőasztalra. Nem igen lehetnek terveim.

A sok szép színes emlék között az egyetlen kellemetlen reminiscencia; a szatmári igazgatósága.

— Ha az nem lett volna, ma nem itt tartanék — mondja.

Az egyetlen talám, akit már nem izgat majd a koncesszió szaga...

Bikaerős ember, kétségtelen — és mégis oly finoman rázza meg bucsuzáskor a kezemet...

Tarján.

Ma, csütörtök

d. u.

5

7

és

9

órákor

APOLLO SZÍNHÁZ

Bródy Sándor színműve nyomán

LYON LEA

Ivan Mosjukine és Mary Philbin

a főszerepben

Jegyelővét

5 lejjel mérsékeltan emelt helyárrak

Aradi igazgató tanulmányútja Délfranciaországban.

Végig a Rivieran. A mesebeli Provenos. Bihaviadál Ar esban. Étkes a repülőgépen. — Babescu Viktor érdekes beszélete

(Arad, május 2.) Most érkezett haza egy hónapos külföldi tanulmányútról Babescu Victor aradi középiskolai igazgató és felesége, akik átutazva az olasz és francia Rivierán, meglátogatták a Provenceot. Franciaországnak ezt a speciálisan szép tartományát. Babescu igazgató, aki feleségével együtt minden évben külföldre megy és ott szerzett tapasztalataikat gyümölcsözően használják fel itthon az oktatásnál, nagyon érdekes dolgokat mondott el nekünk délfranciaországi útjáról.

— Amikor Marseilleből — kezdte Babescu igazgató — nekiindultunk a Provence-nak, csakhamar megcsapott bennünket ennek a csodás tájéknak kellemes klímája. Virágillat és napsugár ez a vidék, ahol az olajbogyó szabadon terem, amelyből a híres francia olajat készítik. De alkalmunk volt találkozni a mistral nevű széllel is, amely miatt vonatunk csaknem kisiklott, oly borzasztóan dühöngött. Megnéztük Lyont, Herriot városát és a pályaudvaron, de a városban is mindenütt nagy plakátok hirdették, hogy Arlesban nagy bikaviadál lesz, bikaöléssel egybekötve. Ez utóbbi igen fontos ténykörülmeny, mert ha a bikát meg is ölik a viadalon, akkor nagyobb a közönség és — magasabb beléptidőjét lehet szedni.

Bikaviadál Arlesban.

— Fogalmunk se lehet arról, hogy mit jelent a Provenceban egy ilyen bikaviadál! Valóságos népvándorlás indult meg a régi város felé, ahol valamikor Mistral élt és gócpontja volt az ugynevezett provencali irodalmi mozgalomnak. Most azonban senki sem volt kíváncsi a város műemlékeire és múzeumaikra, mindenki — benszüllött és angol, vagy amerikai — az arénába igyekezett, amely a rómaiak korából csodálatos építmény maradt fent. Ennek porondján valamikor a gladiátorok küzdöttek a vadállatokkal... ma matadorok harcolnak a bikákkal. A kép nem is változott sokat. A tizezrekre rugó tömeg éppúgy ordít, ha vért lát, mint másfélezer évvel ezelőtt.

— Érdekes, de nekünk északibb embereknek kissé szokatlan egy ilyen bikaviadál, amely éppoly külsőségek között folyik le itt, mint Spanyolországban. Vasárnap délután 2 órkor már megkezdődik a nagy cécó. Zenekarok járnak be a várost és díszmenetben viszik a viadál szereplőit az arénába, amely azalatt tizezrekre menő tömeggel telt meg. A prefektusi páholyal szemben van a főbejárát. Ezen vonulnak fel a résztvevők. Elöl 10 lovas festői öltözetben, közöttük haladt a 3 torreador, két spanyil és egy francia, kit egy hívtak hogy Pouilly. Fülksketítő üdvrivalgás fogadta a francia matadort, mert honfitársának igen nagy büszkeségükre szolgált, hogy immár közülük is kikerült egy híres bikaölő művész. A menetet a picadorok és lovasok zárták be. A torreador aztán megállt a prefektusi páholy előtt, feldobta oda belépőjét és egy irgalmatlan aranykulcsot, amely azonban — azt hiszem — fából volt, aranyozva, mert nem ütött agyon senkit. Ezt a prefektus visszadobta, mire úgy csináltak, mintha ezzel nyitnák ki a ketrecet, amiből berohant a bika. Ezzel aztán megkezdődött a véres színjáték: a picadorok teleszuradták az állat nyakát ügyes cselek kíséretében zászlókkal és éles vasvégű fabotokkal. Amikor aztán a bika felnyársalt egy ügyetlenebb picadort és annak vére is kiomlott a homokra a tömeg öröngése paroxizmusig fokozódott. A zene a Carmen ismert arénajelenetét játszotta. Erre munkába léptek a torreadorok. Hat bikát végeztek ki szerencsésen egy délután. A helyárok elég borsosak voltak. Egy ülőhely — átszámítva — 700 lejbe, egy állóhely 200 lejbe került.

Történelmi városok és a marseille-i vízi alagút.

— Érdekes általában, hogy a provencei városokban a római építkezések mennyire építmény maradtak. Orangeban például megmaradt a nyitott római színház, ahol minden évben fellép a Comédie Française társulata és eljátsza a klasszikus görög tragédiákat, az Antigont és az Elektrát,

ugy, ahogy azt ezer meg ezer év előtt játszották Görögországban. Itt különben egy érdekes megfigyelést tettem. Az itteni „bourreenek“ nevezett tánc épen olyan, mint a román caluger-tánc, ami arra vall, hogy ez is római eredetű.

— Montpellier, amelynek a legrégebbi orvosi egyeteme van Európában, szintén nevezetes a mi szempontunkból. Alexandri, a híres román költő itt nyerte meg 1882-ben a latin költők versenyén a nagy aranyérmet. Egyik legérdekesebb városa a Provenca Avignon, ahol századokig éltek a pápák. Ha itt sétál az ember, szinte látja Petrarcat és Laurát, akivel itt ismerkedett meg a halhatatlan költő. Külön fejezetet lehetne írni persze Marseille-ről, amely a tengerek királynéja. Tavaly készült el itt a híres 7 kilométer hosszú vízi alagút. Még 1914-ben, mikor itt jártam utoljára: láttam, amikor hozzákezdtek a munkához. Vagy 5000 munkás dolgozott azon, hogy átfurjanak egy hegyet és a Rhone torkolatát egy csatorna által összekössék a marseille-i új kikötővel. A nagy mű. a Canale du Rove elkészült és remeke a technikanak. Itt van egyébként Európa legszebb és legmodernebb operája. A régi 3 év előtt leégett és az új nemrégiben készült el. Páratlan a maga nemében. Tajoeles-Isanyat láttuk, a híres japán énekesnőt, aki a Pillangókisasszonyban aratott óriási sikert.

A beszélgetés végén Babescu igazgató egy vastag könyvet tett elé. „Nemzetközi repülőmenetrend“ ez volt a címe. A belső lapján egy fénykép. Étkezőkocsi a repülőgépen. Akárcsak egy gyorsvonaton. Kényelmes fotelekben urak és hölgyek ülnek és esznek. A fehérkabátos pincér pedig várja a rendelést. A gép talán 1000 méteres magasságban repül. Ezután egy térkép következik, mint a vasuti menetrendekben, közlekedési

Világszerte csendesen múlt el a május 1.

Csupán Varsóban volt véres harc a szociálisták és kommunisták között. — Az aradi munkásság ünnepe.

(Arad, május 2.) Az aradi munkások csendben ünnepelték meg a május elsejét. A városban megerősített járőrök érkáltak, azonban semmi zavaró incidens nem történt. Az amszterdami irányzatú szociáldemokrata munkásság a Maros-partján fekvő topolováci erdőben töltötte a napot. A nagyszámban megjelent ünneplőket a Gutenberg-dalkör szórakoztatta szebbnél-szebb dalokkal.

Timisoarán is csendben folyt le a május elseje. A hatóságok előre kijelentették, hogy az ország nyugalma megkívánja, hogy semmiféle gyűlést vagy ünnepséget ne tartsanak, a mit a munkásság vezetői tudomásul is vettek. A rendőrség itt is megtette a szükséges előkészületeket a rend fenntartására, azonban semmiféle rendszabályra nem volt szükség. A bucaresti-i jelentések szerint ott is rend volt. A munkásoknak tilos volt a szabadban gyülekezni, vagy felvonulni és ezért a szakszervezetek zárt helyiségekben tartottak gyűléseket és az itt megszavazott határozati javaslatokat memorandum formájában juttatták el az illetékes politikai körökhöz.

Ellenben véres május elseje volt Varsóban. A szociálisták a Színház-téren népgyűlést tartottak és a gyűlés alatt Warski War-

„Bal lábbal kelt fel“ mondják, ha valaki rosszul töltött éjszaka után nehéz fejjel kénytelen napi munkáját végezni. Mily könnyű ezen segíteni. Néhány

Pyramidon
tabletta

és a jó kedv azonnal visszatér. Ezért legyen elved: „Tarts otthon állandóan Pyramidon tablettát!“

Valódi csak az eredeti „Miktor Lucius“-csomagolásban.

vonallal, amelyek megmutatják, hogyan lehet Osloból Algirbe, Londonból Angorába utazni, illetve repülni. Később rendes menetrendi rubrikák. Indul—Érkezik. Átszállás.

— Higyje el — mondotta Babescu igazgató — odakiönt olyan közönséges valami már a repülőgép, mintha Aradon felülök a nagy Renault-autobuszra.

shavszki kommunista képviselő fel akart lépni a tribünre szónokolni, amiben azonban a szociálisták megakadályozták. Erre összeütközés keletkezett a szociálisták és kommunisták között. Szabályos schwarmként fejlődött ki a két tábor, amely fél órán keresztül revolverharcot folytatott egymással. A harcnak tíz halottja és 150 sebesültje volt. Számos letartóztatás történt.

A párisi jelentések szerint a szociálisták a szakszervezetekhez a munkásszabadság korlátozása jelszavával felhívást intéztek, hogy a munkások szüntessék be a munkát. A munka a legtöbb helyen szünetelt is és valamennyi taxisofőr sztrájkba lépett. A francia kommunista-párt hivatalos lapja a Humanité külön kiadásban jelent meg és sztrájkra hívta fel a kommunistákat. A rendőrség letartóztatott tizenegy embert, akik kommunista röpcédulákat osztogattak, azok közül tíz autót foglalt le, mert propaganda felhívásokkal árasztották el a várost, tüntetésre szólítva fel a munkásságot.

A budapesti, prágai, bécsi és belgrádi jelentések szerint ezekben a városokban minden incidens nélkül ünnepelte meg a munkásság a május elsejét.

FRANIA Aradon először
Ha valami bánata van?
biztosan elűzi

MA
5, 7 és 9

ó
r
a
k
o
r

Kohn és Stang
Egy bécsi ember kalandja Amerikában

című

Filmcentrálá
sláger vigiátékban
Főszereplők

Nat Carr és Karl Murray.

Jön! Eszterházi Agnes és Bernhard Gőzke slágero. Jön!

AZ HILSÜLYEDT FLOTTA.

Látványos filmjáték gyönyörű tengeri felvételek.

H I R E K.

Szabad lesz a rádió.

A timisoaral tábla ítéletileg kötelezte a postaigazgatóság speciális bizottságát egy rádióengedély megadására.

(Arad, május 2.) A rádió mindenütt közfincs már, csak Romániában kedvezmény, a melyet csak elsőrangú és pártpolitikailag százszázalékosan megbízható kiváltságosok élvezhetnek. A rádióengedélyeket tudvalevőleg az egyes postaigazgatóságok székhelyén alakult bizottság adja, amelynek tagjai a postaképviselőjén kívül a hadsereg és a sziguranca egy-egy megbízottja. A kérvények elbírálásánál általában az a gyakorlat alakult ki, hogy a bizottságok valóságban elzárták a kisebbségi állampolgárok részére a rádiót, ezt a hatalmas kulturforrást. A legtöbb elutasított kérvényező beletörődött abba, hogy eszenként nem élvezheti a külföldi operaelőadásokat és hangversenyeket.

Akadtt azonban egy ember, Tóth Gyula lugosi földbirtokos, aki nem törődött bele az elutasításba, hanem jogi kérdést csinált a dolgából és a timisoarai közigazgatási bírósághoz fordult azzal a kérelemmel, hogy semmisítse meg a lugosi rádióbizottság határozatát. Az ügyet ma tárgyalta a bíróság, amely előtt Tóth Gyula személyesen adta elő érveit és arra hivatkozott, hogy az alkotmány ötödik és nyolcadik szakasza értelmében minden román állampolgárnak egyforma jogai és kötelezettségei vannak. A rádióengedélyről szóló törvény mindössze annyi követelményt állít a kérvényezővel szemben, hogy román állampolgár legyen és erkölcsi bizonyítvánnyal igazolja feddhetetlen előéletét. Sőt a rádiótörvény azt sem zárja ki, hogy a Románia területén élő idegen állampolgár is kapjon rádióengedélyt.

A közigazgatási bíróság teljes egészében magáévá tette a földbirtokos jogi fejtégetését és megsemmisítette a lugosi rádióbizottság elutasító végzését és kötelezte az illető bizottságot, hogy adja meg Tóth Gyulának a rádióengedélyt. Romániában ez az első ilyen mű per és azt hisszük, ez az elvi jelentőségű bírói ítélet a kisebbségek részére is megnyitja végre az oly nagyon nélkülözött kulturforrást, amelyet nemzetközi egyezmény tart távol minden politikától.

— Angel István dr. polgármester hazaérkezett. Ma reggel érkezett haza Angel István dr. polgármester Chisinauból, ahol Aradváros nevében résztvevő Bessarabia egyesülésének tíz éves éviünnepjére alkalomából rendezett ünnepségeken. A polgármester ma már átvette hivatalát.

— Elutasították a kommunistavezér semmisségi panaszát. Bucurestiből jelentik: A katonai fellebbezési bíróság ma tartott ülésén elvetette Stefanov Boris kommunistavezér semmisségi panaszát.

— Elítélt orosz kémek. Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i hadosztály-bíróság ma foglalkozott Gherghel Sándor volt orosz őrnagy, később bucuresti-i mérnök és társa, Jean Polonitzew volt orosz hadnagy kémkedési bűnperében. A vádirat szerint a két vádlott 1920-ban nagyarányú kémszervezet irányítója volt és az orosz vörös hadsereg számára különféle fontos katonai iratokat loptak el. A vizsgálat azonban csak egyszerű kémkedési bűntettében találta bűnösnek a két volt orosz tisztet s ezért Gherghel három, Polonitzewet pedig két évi börtönbüntetésre ítélte.

— Szélütés érte Pilsudski marsallt. Varsóból jelentik: Pilsudski marsallt tegnap enyhébb szélütés érte. Orvosai az utóbbi idők megerősítését tartják az okozónak és feltétlenül nyugalmat ajánlottak a marsallnak.

Newyork ünnepli a Bremen hőseit

Diszbankett Newyorkban. — A pilóták elutaztak Washingtonba.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Newyorkból jelentik: A Bremen hős repülőinek tisztelőre Newyork város polgármestere tegnap 2600 terítékes bankettet rendezett. A diszvacsonya megkezdése előtt a gyász jelölést egy percre néma csend borult a hatalmas teremre és a jelen voltak meghatottan emlékeztek meg a tragikusan elhunyt Bennet pilótáról. Köhl, Hühnefeld és Fritzmaurice

őrnagy éjjel tovább utaztak Washingtonba, ahol Coolidge elnök fogadja őket. Ezután Fordgéppel nagyobb repülőúrut tesznek Amerikában és sorra meglátogatják az Egyesült-Államok nagyobb városait. — Párisból jelentik: Guilbaud repülő tegnap Berrebe érkezett. A pilóta innen akar startolni az Atlanti óceán átreptelésére.

Alaptalan vád egy aradi rendőrtiszt ellen.

Lungulescu komisszár okiratokkal igazolja, hogy semmiféle asszonyszöktetésben nem vett részt.

(Arad, május 2.) Általános feltűnést keltett Aradon Popovici Teofil Str. Calvin (Kápolna-uccai) kereskedő feljelentése Lungulescu volt rendőr-, jelenleg sziguranca-komisszár ellen, aki állítólag megsöktette a kereskedő feleségét. Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt Popovici feljelentéséről, amelyben többek között azt is állította, hogy felesége szökése előtt különféle holmikat vitt magával. Ma délután érdekes fordulat állott be az állítólagos asszonyszöktetés ügyében. Lungulescu komisszár megjelent az Aradi Közlöny szerkesztőségében és különféle okmányokkal igazolta, hogy április 28-án teljesen egyedül utazott el Bucurestibe, de nem szökési szándékából, hanem hivatalos ügyben; a belügyminisztérium rendelte fel a fővárosba. Igazolta azt is, hogy Popovici Teofilnéval nem állott semmiféle összeköttetésben és az asszony nem is vele utazott el Aradról. Amikor Lungulescu értesült az ellene tett feljelentésről, felkereste Popovici Teofilné, aki valóban Bucurestiben tartózkodik. Popoviciné levelet adott át Lungulescunak, amelyben bizonyítja, hogy saját elhatározásából és teljesen egyedül hagyta ott

férjét és pedig azért, mert nem bírta tovább Popovici Teofilnak túrhetetlen bánásmódját és azt a szenvedést, amit mellette kellett kiállnia. Azért ment Bucurestibe, hogy férjétől megszabaduljon és ott próbáljon megélhetést keresni. Ő is igazolja, hogy Lungulescunál semmiféle összeköttetésben nem állott. Megcáfolja férjének azt az állítását is, hogy értékesebb holmit vitt volna el. Állítja, hogy férjével szemben még ma is nagyobb összegű anyagi követelései vannak.

Lungulescu komisszár kipakolta a szerkesztőség iróasztalára összes bizonyítékait és kijelentette, hogy ő maga lepődött meg legjobban Popovici Teofil feljelentése miatt, mert hiszen ha a sziguranca érdeklődött volna, azonnal megtudja, hogy hivatalból, a belügyminisztérium rendelkezéseire utazott Bucurestibe. A komisszár úgy veszt elégtételt a rajta esett sérelem miatt, hogy rágalomzás címén feljelentést tesz Popovici Teofil ellen. A rendőrvilág érdekes családi perpatvar és rágalomzás eset fejleményeit általános figyelem kíséri Aradon.

— Eljegyzés. Ö z v. Glück Samuné és Brodi Lipót jegyesek.

— A szegedi egyetem új rektora. Szegedről jelentik: A szegedi egyetem rektorává dr. Dézsi Lajost, prórektorrá Pollner Ödönt választották meg.

— Eltűnt aradi leány. Különös eltűnést tetek ma jelentést az aradi állomás rendőrségnek. Damian Florika tizenhat esztendő leány ma délután édesapjával az állomásra ment, mert mindketten el akartak utazni egyik közeli aradmegyei községbe. Az apa megváltotta a jegyeket és amikor visszatért a váróterembe, leánya eltűnt. Keresésére indult, felkutatta az állomás épületét, azonban a leálynak nyoma veszett. A rejtélyes eltűnést az apa jelentést tett az állomás rendőrségnek, ahol bevezették a nyomozást, de az est órákig nem sikerült a titokzatos körülmények között eltűnt leány nyomára akadni.

Helge Lindbergh

hangversenye gramfonlemezen

Oláh Sándor cégnél, Minorita-palota.

Zenebona - Nászéjszakai lemezei megérkeztek.

— Zsebtolvajlás a temetésen. Bársony Andor aradi kereskedő feljelentést tett az állomásra, hogy Neuman Dániel báró temetésén, a nagy tolongásban zsebéből kilopták tizenöt ezer lej értékű aranyóráját, láncsal együtt. A zsebtolvaj kézrekerítésére a rendőrség bevezette a nyomozást.

— Orvosi hír. Dr. Pécsi bőrgyógyász, urologus esti rendeléseit a nyár folyamán 8-9 tartja meg. (Minorita-palota).

— Baleset az állomásonál. Tóth Béla szentpáli lakos ma délután az állomás közelében összeesett. A mentők beállították a kórházba, de eszméletét nem nyerte vissza. Valószínűnek látszik, hogy a szerencsétlen ember husmérgezés áldozata.

— Különös fogadás az autó körül. German Traian aradi soffőr feljelentést tett a rendőrségnek, hogy 586. Ar. jelzésű autóját valaki ellopta a garázsából. A rendőrség megindította a nyomozást és csak annyit sikerült megállapítania, hogy ez a jelzésű autó a Tisoara (Temesvár) felé vezető országuton hagyta el a vá-

rost. Távirati intézkedések történtek az autótolvaj kézrekerítésére és ma délután érdekes fordulat állott be. A feljelentő tudomására adta a rendőrségnek, hogy az autója megkerült. Egy ismerőse fogadásból vitte el az autót és észrevétlenül ismét elhelyezte a garázsban. A rendőrség beszüntette a nyomozást.

— Vallásos ünnep Borossebesen. A borossebesi „Biblia kör”, amely nemrégiben alakult meg Málnassy Ferdinánd ottani ref. kántor és felesége vezetésével, tegnap lélekemelő, vallásos ünnepélyt rendezett Borossebesen, a ref. templomban. Az ünnepély műsorát a gyülekezet közeneke vezette be, amely után a férfikar énekelte el a 33. zsoltárt. Málnassy Ferdinánd megkapó imáját Patkó Böske vallásos szavala követte, majd Szabó József ref. lelkész tartott igen szép beszédet. Killik Irma harmóniummal kísért énekszáma után Málnassy Ferdinándné olvasott fel az anyaszentegyházról, Killik Irma pedig Jóh imája című költeményt adta elő. Mezey R. hegedűszáma következett ezután, harmóniumon Málnassy Ferdinánd kísérte, majd Szabó Manci szavala, végül Málnassy Ferdinánd énekszáma után a XC. zsoltárnak elénekülésével ért véget a megkapó ünnepség. A nagyszámu közönség élvezettel hallgatta végig a nívós műsort és különösen a szóló-számokat fogadta nagy tetszéssel.

Poloskairást jótállás mellett Lovas Str. Otuz 111. (Héna-ucca).

— A községi rendőr büne. Az aradi ügyészség ma letartóztatásba helyezte Stefan János zeréndi rendőrt és Ravis Pál gazdálkodót, akik a zeréndi országuton ember-telen merényletet követek el egy fiatal leány ellen. Stefan Ravis társaságában tegnapelőtt este felé kocsin hajtott a mezőről hazafelé. Néhány kilométernyire a községtől, a kocsi előtt, az országuton egy leányka haladt, akát a két beteges hajlamu ember felcsalt a kocsi és kegyetlen erőszakot követett el rajta. A leányka panaszára a csendőrség letartóztatta és ma az ügyészségre szállította be a két állati ember, akik ellen megindult a vizsgálat.

— Orvosi hír. Dr. Moldovan György orvosi rendelőjét Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 29. szám alá helyezte át. Rendeléstől 2-5-ig.

100 új tavaszi divatmodellt

tartalmaz a SCHONE WIENERIN

című divatlap, melyet

35.- leíért

bármelyik könyvkereskedésben vagy újságárúsnál megkaphat. Ha valahol nem kapná meg, írjon erre a címre: Ig. HERTZ könyvkiadónivatala Bucureşti, Calea Victoriei 5. 1204

Temesen Teplic

türdő Csehszlovákia

természetes forróságú kénes források és iszapfürdői gyógyulást hoznak a

csuzos, köszvényes és ischiaticus betegek százezreinek.

Fenyvesekkel koszorúzott festőien szép fekvés.

Információ: Szőlősi gyógyszerész Grácia parfümeria Arad, Str. Bratianu 7. (Weitzer-u.), vagy Trencsénteplic fürdő igazgatóságától. 3254

— Tiltott rádióhasználatért elítélt aradi ügyvéd. Még az elmúlt esztendőben történt, hogy Zeiner Gusztáv dr. aradi ügyvéd rádióhasználati engedélyért folyamodott az illetékes hatóságokhoz. Dr. Zeiner abban a reményben, hogy az engedélyt megkapja, egy három lámpás rádiót szerzett be és felszerelte lakásán. A hatóságok váratlan házkutatást tartottak az ügyvédnél és elkobozták a rádiót. Tiltott rádióhasználat miatt hadbíróági eljárás indult az aradi ügyvéd ellen és a tárgyalást tegnap tartotta meg a timisoarai (temesvári) hadbírósg. Pantelli kapitány vádbeszédekében kérte a hadbírósgot, hogy alkalmazzza az idevágó büntető törvények legszigorúbb paragrafusait. Chirculescu aradi őrnagy, mint védő, kifejtette, hogy a vádlott mindent elkövetett, hogy az engedélyt megszerezze és a rádiót abban a reményben szerelte fe, hogy az engedély hamarosan megérkezik. Közben a hatóságok elkobozták a készüléket, ami nem is volt használatban. A hadbírósg rövid tárgyalás után 4000 lej pénzbírságra ítélte dr. Zeiner Gusztáv ügyvédet tiltott rádióhasználat vétsége miatt.

— Felhívás. Felkérjük a 10.000 lejen felüli betéttel bíró t. feleinket, hogy a moratóriumnyilatkozatok aláírása végett délelőtt 9—12 és délután 3—5 óra között intézetünkönél sürgősen megjeleni szíveskedjenek, elhozván magukkal a betétkönyvecskét is. „Victoria” Takarékos és Hitelintézet r. t.

— Cigány-bemutatók az aradi Dacia-kávéházban. Tegnap este mutatkozott be a Dacia-kávéházban Arad közönségének nagyváradi Hamza Jancsi, az országos híru, kiváló cigányprimás és kitünően megszervezett zenekara. Az átlagprimások tudását messze túlhaladó muzsikusi rutinja, előadási modora, valamint az a meleg közvetlenség, amely a zenekar játékát jellemzi, egy csapásra meghódította Arad kényes izlésű közönségét, amely hálás és lelkes tapsokkal fogadta szeretetében Hamza Jancsit és zenekarát. A tegnapi bemutatkozás nagy sikere kétségtelenné teszi, hogy Arad kávéházi közönsége kedvencévé avatta a Dacia kitünő cigányprimását, a szimpatikus Hamza Jancsit és bandáját.

— Az elhagyott asszony vérengzése. Budapestről táviratozzák: Bogyszló községben Vörös Mátyásné konyhakéssel elvágta egy nyolc és egy öt éves gyermekének torkát, aztán a saját nyakát metszette el. A tragédia előzménye az, hogy az asszony évekig közös háztartásban élt egy orosz hadifogollyal, aki a legutóbb elhagyta. A szerencsétlen asszony erre annyira elkeseredett, hogy véget akart vetni gyermekei és a maga életének. A két gyermek meghalt, az asszonyt haldokolva kórházba szállították.

— Bajok a szentannai moziban. (Panaszos levél). Kaptuk a következő sorokat: „Igen tisztelt Szerkesztőség! Az ujszentannai moziban különös eset játszódott le vasárnap este. Az ujszentannai mozi kellemes szórakozó helye volna az ottani közönségnek, ha a tulajdonos legalább az erősen leredukált falusi igényeket kielégítené és nem élne vissza az előadásokra elmenők pénzével és türelmével

Változatlanul feszült Anglia és Egyiptom viszállya.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójának távirata.) A Times értesülése szerint az egyiptomi Kormány válasza az angol ultimátumra udvarias, azonban kijelenti, hogy feltétlenül ragaszkodik Egyiptom

függetlenségéhez. Legfeljebb annyit tehet meg, hogy későbbre halasztja a kérdéses pontok tárgyalását. Az angol Kormány nem tartja kielégítőnek a választ.

TELEFON 70.

ERZSÉBET MOZGO

TELEFON 70.

Ma d. n. 5, 7, és 9 órákor

Heidelberg nem tudlak feledni

„Heidelbergben vesztettem el a szívemet” folytatása. — Erdélyben premier. — Ennekarral. — Nagy zenekarral. — Gyönyörű kiállítás. — 5 lejjel emelt helyárak. — Jön! „Fehér rabszolganő” világszenzáció!

Tomboló tőzsdehausa Franciaországban.

Nagyra értékelik Poincaré impozáns győzelmét.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) A belügyminiszterium tegnap hivatalos kommunikét adott ki, amelyben megállapította, hogy az új kamarában Poincarének 460 főnyi többsége lesz. Azonban a többség közötti surlódásokat feltételezve, egészen biztosan csak 370 emberre

számíthat.

Poincaré győzelme következtében tegnap tomboló hausa uralkodott Párisban, úgy hogy csak este hat órákor sikerült megállapítani az árfolyamokat. A legtöbb papír 15—20 százalékos nyereséggel zárta a napot. A francia járadék 72.5-ről 77-re emelkedett.

oly módon, hogy régi rossz filmeket perget gépen és ha véletlenül jó filmet tűz műsorra, azt is elrontja, mert nem ért a gép kezeléséhez. Az előadások vasárnaponként a polgári fiúiskola tornatermében játszódnak le, amely ha megteelik közönséggel, mint az vasárnap is történt, direkte tűzveszélyes, mivel csak egy kijárata van. De ez még csak a kisebbik baj volna. A gépet egy 12—13 éves gyerek kezeli és vasárnap, mint már sokszor, megint homályos volt a film, amit vetítettek. Erre egy ur felállt a hátsó sorból és arra kérte a tulajdonost, hogy igazítsa meg a gépet, vagy adja vissza a belépti díjat, amely fel is volt emelve, mert Bánky Vilma volt a darab főszereplője. A tulajdonos azonban csak akkor volt hajlandó megjavítani a gépet, amikor azzal fenyegették meg, hogy a hatóságnál feljelentik. Felmerül tehát a kérdés, hogy miért adnak az ujszentannai moziban homályos képeket felemlt hely árak mellett és miért kezeli a gépet egy gyerek? ... Jó volna ha a filmkölcsonzők is tudomást szereznének arról, hogy ily alkalmakkor az ujszentannai mozgó a filmkölcsonzőktől kapott állítólagos „rossz” filmeket okolja és így teszi népszerűtlenné a filmproduktumokat. Kiváló tisztelettel: Aláírás.”

— A Darubia biztosító sikeres működése. A legnagyobb mértékben, de annál eredményesebben működik Aradon néhány hónap óta, timisoarai központtal, a Danubia Általános Román Biztosító r. t., amely most kezdte már meg a hozománybiztosítások kiíratását. Ma felkerestük a társaság aradi vezérképviseletét, amelynek irodája az Alexandri (Salacz) ucca 6. szám alatt van és felvilágosítást kértünk a biztosítások kiíratására vonatkozólag: A hozomány kiíratása a nyolcadik hónapban történik. Így első esedékességünket a nyolcadik hónap utolsó napján fizették ki Spatar Valér és Schmidt Ilonkánank. Házassági csoportunk több mint 1600 taggal rendelkezik. A vállalat maga részvénytársaság, amelynek élén megbízható, komoly, ismert egyének állanak, akik személyükkel és vagyonukkal garantálják a hozományok összegének kiíratását. Az életbiztosítási csoportban több mint 1800 tag van és a legelső kiíratás még ebben a hónapban megtörténik. Az egyik csoport teljesen független a másiktól és — ami a biztosításoknál a legnagyobb fontossággal bír — a hozzájárulások mindenkor csak indokolt esetekben történnek meg. A fél pedig mindenkor előre tudja, mit kell befizetnie. Ezek a feltételek biztosítják a mi intézetünk sikerét a közönség körében.

— Rehabilitált aradi detektív. Az aradi törvényszék dr. Ramontianu-tanácsa tegnap tárgyalta Moga György volt aradi szigorancza detektív bünpörét. Mint annak idején részletesen megírtuk, Moga 1923. januárjában előállította Móríc Lajos volt aradi dobozgyárost, Kammer Sándor aradi szobafestőt és Steiner Sándor bucaresti-i kereskedőt, akik ellen feljelentés érkezett az aradi szigorancsára, hogy hamisított 20 lejes okmánybélyegeket akarnak forgalomba hozni Aradon. A motozás során Moga semmi bűnöslet nem talált a megvádolt embereknel ezért szabadon engedte őket. A három fiatalembert másnap az államrendőrség detektívei fogták el s ekkor

ezek azt vallották, hogy Moga 3000 lej ellenében engedte őket szabadon. Vesztegetés címen indult meg ellene az eljárás, a vád azonban nem nyert bizonyítást s így a törvényszék Moga Györgyöt felmentette.

Borzalmas jégvihar pusztított Clujon.

Rettentő erejű ciklon söpört végig Bulgária egyrészen.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának távirata.) Tegnap délután öt órákor valóságos itéletidő vonult el Cluj és a megye felett, ahol úgy a vetésekben, mint a gyümölcsösökben felbecsülhetetlen károkat okozott. Tizenhárom percen keresztül galambtojás nagyságu jégdarabok estek, amelyek bezúrták a város kelet felé néző összes ablakait. A jégvihar a Hója-erdőben több ezer kirándulót lepett meg, akik fejvesztetten menekültek a hatalmas jégdarabok ütése elől. Tizenöt embert a jégdarabok könnyebben megsebesítettek. A jégvihar után óriási zápor keletkezett, amely előntötte a város alacsonyabban fekvő helyeit. A vihar elültével riasztó hírek terjedtek el a városban arról, hogy több embert a jégdarabok halálra sebeztek. Ezek a hírek azonban nem bizonyultak valóknak. A vihar közel négyszáz telefonvonalat rongált meg.

Szófiából jelentik: Tegnap délután nagyarányu ciklon pusztított Ruszcsuktól Starazagorán át Gorna-Orekovica irányban. A vihar az egész környéken nagy pusztítást végzett. Romániával megszakadt a táviróforgalom, mert a vezetékek súlyosan megrongálódtak. A starazagorai ciklonról érkezett újabb jelentések szerint a vihar olyan erővel dühöngött, hogy mindent elsöpört, ami utjába akadt. A házak nagyrésze tető nélkül maradt és a város minden ablaka betört. A sorozatos földrengések következtében az amugy is állandó izgalomban élő lakosságon rendkívül pánik vett erőt.

SPORT

O Románia tennisezői a Davis-Cupban. Bucurestiből jelentik: Május 3-án kezdődnek meg a Davis-Cupért folyó mérkőzések Románia és Belgium válogatott csapatal között Bucurestiben. Az előmérkőzések a legjobb román játékosok között április 30-ikán vették kezdetüket. A selejtező mérkőzésben Lupp György dr., Dörner, Poulieff és San Galli vettek részt. Az eredmények szerint az egyesben Misu mellett dr. Lupp fogja képviselni Románia színeit, amennyiben dr. Lupp San Galli ellen 3:6, 7:5, 6:1 és 8:6 arányban, Dörner ellen pedig 2:6, 6:2, 6:2, 6:1 arányban fölényes győzelmet aratott. Dörner Poulieff ellen győzött 6:0, 8:6, 6:0 arányban, dr. Lupp pedig Botezt győzte le 6:3, 6:1 arányban. A tréningmérkőzések során a Dörner—San Galli-pár legyőzte a Poulieff—Krupenski-párt 8:6-ra és a dr Lupp—Dörner-pár a San Galli—Krupenski-párt 6:0-ra győzte le. Az eredmények folytán bizonyos, hogy Misu mellett dr. Lupp lesz a második, aki a Davis-Cupért felveszi a belgákkal a harcot, viszont a párosban előreláthatólag dr. Lupp—Dörner indulnak.

KÖZGAZDASÁG.

Az utódállamok véglegesen rendezik a háboru előtti adósságokat a májusi római konferencián.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől). A dunai utódállamok, valamint az osztrák-magyar monarchia területéből alakult, illetőleg kiegészült többi országok, tehát Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia, Lengyelország, Románia, Jugoszlávia és Olaszország pénzügyi delegátusai május 2-án konferenciára ültek össze Rómában a háboru előtti adósságok végleges rendezése céljából. Az európai tőzsdék már napok óta reagálnak erre az eseményre és az ezüstjárdékok és prioritások árfolyamai némi emelkedést mutatnak. A tőzsdék tehát optimisztikusak, ámbar eddig a kötendő megállapodások részletei nem szivárogtak ki. Pénzügyi körökben az eshetőségeket a következőképpen ítélik meg:

A papir- és aranyjárdékokra a békeszerződések az utódállamok számára kötelezővé teszik az új valutákban való konvertálást. — Mindegyik utódállam köteles a papir- és ezüstjárdékokat azon a kurzuson átvenni, amelyen 1919-ben a régi osztrák-magyar koronát kicserélték. Ezen elv szerint 100 régi korona névértékű járdékok fejében az egyes államok a következő névértékben lennének kötelesek új kötvényeket kibocsátani:

Ausztria 100 osztrák korona, vagyis 1 garas,
Magyarország 100 magyar korona, vagyis 0.80 fillér,
Csehszlovákia 100 cseh korona,
Lengyelország 75 lengyel márka,
Románia 50 lej,
Jugoszlávia 25 dinár,
Olaszország 60 lira.

Az egyes államok terhei között való aránytalanság tehát igen nagy. Ennek következtében új megegyezésre van szükség. A beváltást az utódállamok előreláthatólag egyesíteni fogják és egymás között számolnak majd el a teherviselési kvótáról. Az aranyra és nemes valutára szóló kötvények beváltási kulcsát az utódállamok tudvalevőleg már évek előtt az innsbrucki és gráci konferenciákon rendezték. Az aranyjárdékok beváltási kulcsát 32, a valutakötvényekét 27 százalékban állapították meg. Jugoszlávia és Románia azonban ezeket az egyezményeket nem ratifikálták, úgy, hogy a mostani római konferencia ezeket is újra tárgyalás alá veszi. Pénzügyi körökben remélik, hogy a római tanácskozások meg fogják hozni a háboru előtti adósságok végleges rendezését.

= Két osztrák nagyvállalat fuziója. Értesülésünk szerint a régi közös államvasut-társaság, a Steg, amely többek között a resicai művek tulajdonosa és a Warchalovski-féle

gépgyár, amelynek ugyancsak érdekei vannak az utódállamokban s az utolsó években főként a román vasutak számára végzett szállításokat, május havában fuzionálni fognak.

= Kereskedelmi iskola Rheimsben külföldi tanulók részére. A kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy Rheimsben a jövő novemberben új kereskedelmi iskola nyílik, azon külföldi tanulók részére, akik nem bírják teljesen a francia nyelvet.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Dr. Salgó Miksa

ügyvédi irodáját

Bulev. Carol Erzsébet-körút) 34. sz. alá
helyezte át.

A francia gyermek-játék kurzus

a Krispin teremből a Boros Béni-
térén levő dr. Szelle kertbe lett
áthelyezve Uj tanítványok is felvételnak
délelőtt 10-12-ig ugyanott. 2455

Ida-Salon áthelyezte szalonját

Str. Bucur (Eötvös-uca) 15-17.,
alá I. em. 2455

Zürichben 3.23, Párisban 15'80 a lej.

Helyi valutaárak. (Május hó 2.)
Kifizetések: Berlin 39.50, Newyork 164.75, London 806, Páris 6.50, Milánó 8.70, Prága 4.89.50, Budapest 28.85, Zágráb 2.91.50, Bécs 23.12, Zürich 31.83. — Áru: Márka 39, dollár 163.50, angol font 800, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.85, pengő 28.80, dinár 2.90, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31.50. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162.50, angol font 795, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.85, osztrák schilling 23, svájci frank 31.30.

Zürichi tőzsdenyitás. (Május hó 2.)
Berlin 124.12, Amsterdam 209.25, Newyork 519, London 2532.50, Páris 20.42, Milánó 27.34, Prága 15.38, Budapest 90.62.50, Belgrád 9.13.25, Bucuresti 3.24, Varsó 58.20, Bécs 73.02.50.

Zürichi tőzsdézárlat. (Május hó 2.)
Berlin 124.12.50, Amsterdam 209.25, Newyork 518.84.50, London 2532, Páris 20.42, Milánó 27.34, Prága 15.38, Budapest 90.67.50, Belgrád 9.13.25, Bucuresti 3.23, Varsó 58.20, Bécs 73.02.50.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Május hó 2.)
Devizák: Páris 6.42, Berlin 38.90, London 797, Newyork 162.75, Milánó 8.59, Zürich 31.50, Bécs 22.90, Prága 4.82, Budapest 28.70. — Valuták: Napoleon 635, márka 38.25, léva 1.17, török lira 0.82, angol font 793, francia frank 6.46, svájci frank 31.25, olasz lira 8.60, drachma 2.15, dinár 2.86, dollár 162, lengyel zloty 18.30, osztrák schilling 23, pengő 28.75, cseh korona 4.82.

= Az Aradi Polgári Takarékpénztár tökeemelése. Az Aradi Polgári Takarékpénztár legutóbbi közgyűlésén, — mint ismeretes — az intézeti alaptőke nagymérvű emelését határozta el s ennek megfelelően a jelenleg 32 milliót kitevő alaptőkét 80 millióra fogja felemelni. Mint értesülünk, Weissenburger Nándor vezérigazgató a napokban személyesen járt el Bucurestiben a tökeemelése érdekében és sikerült is a pénzügyminiszter hozzájárulását a tökeemeléshöz megnyerni. A pénztintézet a tökeemelést fokozatosan viszi keresztül és annak végrehajtása után az Aradi Polgári Takarékpénztár az összes aradi bankok között a legnagyobb alaptőkéjű pénztintézet lesz. A tartalékalapok jelenleg is 33 millió lejre rugnak, úgy, hogy a nagyszabású tranzakció befejeztével 113 millió alap- és tartaléktőke fölött fog rendelkezni az Aradi Polgári Takarékpénztár.

Athenaeum 1—2 szám füzetek (röviden AF 1-2) Ara 54 Lei.

Ne koplalj, de légy karcsu!

A helyes táplálkozás szabályai

Melléklet: Teljes étlap kalóriatáblázattal

Tartalmából kiemeljük: A táplálkozás titkai. Séta a kalóriák birodalmában. De enni azért mégis csak kell... A normális testsúly. Izes ételek — kevés kalória! Táplálkozási bűnök, amelyekre van bocsánat. Az „ellenséges” ételek. Nagy mennyiség — kis táplálékérték. Ha gyarusan molett... Ehezni nem szabad! stb. Rövidesen megjelennek a következő füzetek:

ÉLJEN IGYI! Hasznos tanácsok 20—70 éves férfiak számára arról, hogy miként őrizhetik meg testük rugalmasságát. Ara 54 lei.

Az Athenaeum következő kettős füzete a dolgozó férfi számára nyújt értékes tanácsokat a helyes test- és egészségápolás szempontjából. Ez a kettős füzet is gazdag illusztrációkkal és eredeti fényképfelvételekkel jelenik meg, nélkülözhetetlen utbaigazítója lesz nemcsak a sportembernek, de minden férfinak, aki teste és egészsége ápolását fontosnak tartja

Szép gyermekek, boldog anyák, egészséges nemzedékek! A gyermek helyes ápolásának módszerei. Ara 54 Lei.

Az Athenaeum 5—6. számú kettős füzete a gyermek ápolásával, egészségének megőrzésével és fejlesztésével fog foglalkozni. A gyermekek, az anyák s az új egészséges nemzedék könyve lesz ez a gyönyörű fényképekkel és illusztrációkkal gazdagított füzet. — Az

ATHENAEUM SPORTKÖNYVTÁRA

1. SCHLOSSER IMRE: A MODERN FUTBALL. Ara 95 lei. 2. PÉCSI DANI Dr.: PING-PONG. Ara 82 lei. 3. FÖLDESSY JÁNOS Dr.: A MAGYAR VÁLOGATOTT FUTBALLISTÁK KÖNYVE Ara 95 lei. 4. GASPÁR JENŐ: ATLETIKA Sajtó alatt. 5. VADASIVÁN: SPORTOLÁS, SZÉPSÉG, EGÉSZSÉG. Ara 61 lei. 6. FÖLDESSY JÁNOS Dr.: FUTBALLÉVKÖNYV 1927. Ara 82 lei. 7. GÖNCZ LAJOS: A TENNISJÁTÉK. (Sajtó alatt.) 8. MADZSARNÉ JASZI ALICE DR.:

A NŐI TESTKULTURA ÚJ UTJAI 170 lei.

Elérhető minden könyvkereskedésben.

ARAD-CSANÁDI GAZDASÁGI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Részvényalírási felhívás.

1927. évi február hó 13-án megtartott évi rendes közgyűlésünk alaptőkének 10 millió lejről 20 millió lejre való felemelését határozta el olyképen, hogy a tőkeemelés az igazgatóság belátása szerinti időben és módon — esetleg részletekben fogantatosíttassék. Ezen közgyűlési határozat a „Comisiunei Speciale Economice“ előterjesztésére a rom. kir. kereskedelmi és ipariügyi miniszterium 92932—1927. V. számú határozatával jóváhagyatván, illetőleg a részvénytőkének ilyképen való emelése engedélyeztetvén, a közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján részvénytőkénket ez alkalommal 6 millió lejfel emeljük fel és az e célból kibocsátandó 6000 drb. egyenként 1000.— lej névértékű részvényt az alábbi feltételek mellett ezzel aláírás alá bocsátjuk.

1. Részvénytársaságunk régi részvényesei két (2) darab régi részvény alapján elővételi joggal bírnak egy (1) darab új kibocsátású részvényre 1025 lej kibocsátási áron, mely összeg a jegyzés eszközlése alkalmával egy összegben, egyszerre fizetendő — 1000 lejnek 1928. január 1-től a befizetés napjáig számítandó 12% kamataival együtt.

2. Ez elővételi jogot gyakorolni kívánó régi részvényesek kötelesek régi részvényeiket a részvényjegyzés alkalmával bemutatni, hogy azokra az elővételi jog gyakorlása megfelelő módon rávezethető legyen.

3. Amelyik részvényes elővételi jogát a jegyzésre kitűzött határidőn belül nem gyakorolja és arra egyidejűleg 1025 lejt és a kamatokat be nem fizeti, az elővételi jogát elveszti és az ilyképen visszamaradó részvények az igazgatóság belátása szerint fognak a részvényeket jegyzők között felosztani.

4. A részvényesek a részvényeseket megillető összes jogokat az új részvények alapján, azok ellenértékük befizetése napjától kezdődőleg gyakorolhatják és az 1928. üzleti év eredménye alapján felosztás alá kerülő nyereségben is részesülnek.

5. A részvények jegyzésének határideje 1928. évi április hó 1-én kezdődik és 1928. évi május hó 15-ig tart.

6. A jegyzések és befizetések Aradon intézetünk főpénztáránál, vagy Chisineu-Crisi (Kisjenői), Ineu (Borcsjenői), Rovinei (Pécskai), Zerind (Nagyzerindai) fiókjainkban teljesítendők.

7. Az újonnan kibocsátás alá kerülő 6000 darab új részvényből 1000 drb. új kibocsátású részvény a Kisjenői takarékpénztárral történt egyesülés folytán a Kisjenői takarékpénztár részvényeinek becserélésére fog fordíthatni, míg a fennmaradó 5000 darab részvény jegyzéséből befolyó 5,125.000.— lejből 5000.000.— lej az alaptőkéhez, az új részvények kibocsátásával kapcsolatos költségek levonása után fennmaradó összeg pedig a tartalékalaphoz fog csatoltni.

Ezzel felhívjuk t. részvényeseinket, valamint a részvények iránt érdeklődőket, hogy a fentebb kitűzött határidőn belül az új részvények jegyzése és befizetése iránt saját érdekükben intézkedni szíveskedjenek.

Kelt Aradon, 1928. évi február 18-án.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

1761

Bérházakra

azonnal folyósíttatok
12 százalékos
kölsönöket.

Bővebbet:

Herzog Sándor

Arad, Str. Brătianu (Waltzer I.-u.) 17.

Kovács- és bodnárszerszám

olesón eladó

Kiss Odönnél,
volt Boros Béni-tér 27. 2295

Eladó:

VII-es típusu Steyer és
egy 24—30-as Waff luxus
autó kitűnő állapotban

Sándor-garage

Arad, Str. Ghiza Birta 42. (Varjassy I.-u.)

Primária Promontorialá Covăsiut.
No. 7—1928.

PUBLICATIONE.

Adunarea generală a comunei
promontoriale Covăsiut se va ținea
în ziua de 7. Maiu a. c. orele 9 a.
m. în localul primăriei, pe supra-
darea societății și alegerea comite-
tului promontorial.

2446

Promontoriul.

Ön előtt is nyitva áll az út
a szerencse és boldogulás felé,
ha rendel egy osztálysorsjegyet
a szerencsédjéről szinte hagyományosan híres

Franz König & Sohn

Wien, 9. Alserbach Str. 5. cégnél.

Rendeljen azonnal, mert König
szerencse-jegyei gyorsan
elfogynak.

Játékterv.

100.000 sorsjegy 50.000 nyeresemény

A sorsjegyek felét kihúzzák:

Főnyeresemény: S. 750.000 = Lej 18.750.000

Prémia: S. 500.000 = Lej 12.500.000

Nyeresemények: S. 250.000 = Lej 6.250.000

" S. 100.000 = Lej 2.500.000

" S. 60.000 = Lej 1.875.000

" S. 50.000 = Lej 500.000

Valamint további

49.996 nyeresemény. Egy-

millió lejtől, négyezer lejig.

Az I. osztály húzása már június 14—15-én lesz.

Sorsjegyárak:

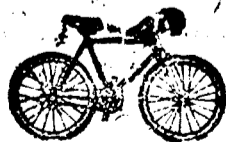
1/8 S. 4.—	1/4 S. 8.—	1/2 S. 16	3/4 S. 32
------------	------------	-----------	-----------

Lej 100.—	Lej 200.—	Lej 400.—	Lej 800.—
-----------	-----------	-----------	-----------

Fizetés a sorsjegy vétele után.

Huzás után azonnal küldjük a hivatalos nyereseményjegyzéket. —
Minden nyereseményt azonnal kiutalunk. 2447

Oriási kerékpár vásár!

Gyári képviselőink által több waggon kerékpár érkezett, melyeket eredeti gyári áron feltűnően
olesón hozunk forgalomba. — „Nauman“, „Mars“,
„Görcke“, „Kayser“, „Dürkopp“, „Opel“, „Waffenrad“,
„Majestic“, „Mester“, „Willokind“, „Rex“ verseny-
és turakerékpárok kedvező részletfizetésre kaphatók. Szakszerű javításokat ilesón és pontosan eszközölünk.

HAMMER ZSIGMOND és FIA

ARAD, Bulevardul Regale Ferdinand 27. (Boros Béni-tér). 1428

Makulatura 5 kgros csomagokban kaphatók a kiadóban.

Élő hal ponty, harcsa
és kecsge
kapható csütörtökön és pénteken
Luttwak József cégnél Aradon.

70 Lejért

100 kgr. száraz gyertyán hulladék tűzifa kapható Stiaszny
kaptafagyárában Arad, Str. D-na
Bajasa 121. 2179

Szőlősgazdák!

Peronospora és moly ellen

NOSPRASEN,

Hsztharmat ellen

SOLBAR

biztosan hat

Főlerakat! 1077

„AGRARIA“

Arad, Piața Avram Iancu 8.